

2. marcija t. l. je poslanec vlč. g. dr. Gregorec v državnem zboru izjavil želje štajarskih in koroških Slovencev (glej govor v zadnjih dveh številkah), katerih je v vsaki deželi ena tretjina vsega prebivalstva, tukaj 450.000, tam 120.000. Izrecno je povdarjal, da zahtevamo za se le to, kar uživajo oziroma še zahtevajo Nemci na Češkem in Moravskem, kjer so oni v manjšini; prav toliko, niti za betvico več. Kar je pravično tam, mora pravično biti tudi tukaj.

Ta šunder in ta hrup, ki so ga zagnali nemški časniki! Kakor da bi se mislilo v zemljo zaleteti najmanje deset kometov! «Tagespošta» je pisala: «Ali je še najti jednega Nemca, kateremu sramota pred tako nečuvno mislijo ne bi zagnala rudečice razljučenosti v lica? Ali je najti le še jednega, kojega duša ne zatrepeče pri misli, kako daleč je v Avstriji moralo priti, da se kdo drzne, najplemenitejšemu narodu te države kaj tacega vreči v obraz?»

Takšna je toraj avstrijskih Nemcev pravičnost do Slovanov, ki jo goji in z vsem svojim življenjem podpira vlada. Vkljub temu pa izjavljamo prepričanje, da v Avstriji prej ne bo miru, dokler ne bo ravnopravnosti. Nemci si bodo vroče glave torej že morali sčasoma ohladiti, vlada pa se spametovati, če hoče državo ohraniti.

Državni zbor.

Na Dunaju, dne 17. marca.

Živinska kuga.

Vsled pogodbe z Ogersko, katero je sklenila pretečeno leto avstrijska vlada na podlagi znanega § 14, smejo Ogrji svoje okužene svinje uvažati na avstrijska tla, kakor jim je drago. S tem pa povzročajo avstrijskim prebivalcem ogromno škodo, ki znaša na milijone in milijone goldinarjev. Zategavoljo je odsek za živinsko kugo predlagal zbornici, naj zahteva od avstrijske vlade, da se ta nesrečna pogodba z Ogersko spremeni. Po poprejšnji pogodbi, ki tudi ni bila kaj posebne vredna, so se ogerske svinje smeje preiskati na meji med Ogersko in Avstrijo; po lanski pogodbi pa se smeje preiskati še le na avstrijskih tleh, kamor so bile odposlane. Zatosi se torej kuga pri vožnji po Avstriji in potem zopet ob vožnji iz Avstrije na Ogersko nazaj. To je znano na Francoskem in Ruskem. In radi tega so zaprli Francozi in Rusi svojo mejo avstrijski živini. Nasledek tega je pa tudi ta, da bo cena živini zopet padla, če se ne sme iz Avstrije

izvažati v ptuje dežele. To je zakrivila obstrukcija levičarjev. Kajti ko bi ne bili Nemci zadnja 3 leta v zbornici samo razgrajali, temveč pustili mirno zborovati, bi bili poslanci imeli ob sklepanju pogodbe z Ogersko priložnost, opozoriti avstrijsko vlado na to nesrečno določbo, katero je sprejela avstrijska vlada od ogerske. Za predlog odseka za živinsko kugo je govoril tudi poslanec Viljem Pfeifer, ki je omenjal škodo, katera se godi na Dolenjskem radi uvažanja okuženih svinj iz Hrvaške. Vlada je molčala pri tej za gospodarstvo tako važni razpravi; zbornica pa je sprejela soglasno odsekov predlog.

Premogarska stavka.

Socijalno politični odsek je po svojem poročevalcu dr. Fořtu sklenil načrt postave zastran dela v premogokopih. Delo naj bi trajalo 9 ur; vendar pa smejo oblastnije dovoljevati tudi izjeme. V odseku so se izvolili še trije drugi poročevalci: dr. Koližer (Poljak), dr. Gross (levičar) in grof Zadvic (češki veleposestnik), ki naj do sestanka drž. zbora v mescu maju izdelajo to postavo. Premogarji še niso začeli delati; premoga še vedno primanjkuje; škoda je toraj velika; pomagati se mora. Nekateri poslanci so vlado hudo napadali, da ravno zdaj, ko bi se imela ta važna postava sklepati v zbornici, preneha državni zbor. Dr. Körber je opetovano zagotavljal poslance, da vlada le radi tega predlaga državni zbor, ker mora sklicati deželne zборе.

Prememba obrtnega reda.

Malim trgovcem in obrtnikom sta na škodo § 59 in § 60 obrtnega reda. Veliki fabrikanti smejo namreč razpošiljati svoje odposlanke (agente) z blagom po svetu. Agenti prodajajo blago, katero imajo blizo kje shranjeno, kar seve dela škodo malim trgovcem. Ta dva §§ naj se torej po predlogu obrtnega reda spremenita in da se taka prodaja zabrani. Socijalni demokrati so se tej spremembi vstavljali, ker bi to židovsk-m kapitalistom škodovalo. Obravnava še ni končana.

Volitve v delegacije.

Te volitve so se letos že zgodaj izvršile; druga leta se je to godilo še le pozneje. Radi tega je poslanec dr. Hoffmann v imenu nemških narodnjakov ugovarjal. Nekateri poslanci se namreč bojé, da vlada sploh ne bo sklicala letos več državnega zbora, ker so te volitve dovršene. A ministerski predsednik je zagotavljal, da se delegacije volijo le radi tega, da sklenejo pravočasno svoj proračun za prihodnje leto, ki se potem vzame

zopet v državni proračun za Avstrijo. Izmed Slovencev je izvoljen (za Kranjsko) g. Vencajz; njegov namestnik je dr. Krek. Po vseh drugih deželah, koder prebivajo Slovenci, so izvoljeni sami narodni nasprotniki; za Štajersko n. pr. grof Stürgkh in Mosdorfer, nam. dr. Pommer.

Interpelacije.

Poslanec dr. Ferjančič je interpeliral, zakaj višje sodnije ne izdelujejo svojih sodnijskih odlokov v slovenskem jeziku; posl. Žičkar, ali hoče vlada z ozirom na izgrede 9. in 10. avgusta 1899 poddržaviti celjsko policijo, poslanec Einspieler zavoljo zaplenjenega »Mira«, ki je dokazal, da vladni zastopniki postopajo sovražno nasproti kmetijski zadruzi na Koroškem.

Politični ogled.

Državni zbor je ministerstvo poslalo na dom. Zdaj pride na vrsto predvsem nadaljno pogajanje Čehov in Nemcev ter zborovanje deželnih zborov. V ravnokar dovršenem zborovanju državnega zbora je bilo za Slovence najveselejše, da smo videli svoje poslance tesno ob strani naših čeških bratov. Štajarski državni poslanci slovenske narodnosti so se v tem zasedanju tudi pridno gibali. Govorili so, predloge in vprašanja stavili ter menda tudi za kulisami kaj storili.

Deželni zbor štajarski je na dan 26. marca sklican na zborovanje. Brezdvomno se bodo naši slovenski poslanci udeležili zborovanja. Razpravljalo se bo o proračunu, in našim poslancem se bo nudila pri vsaki točki priložnost, da kažejo, kako so se Slovincem prikrajševale pravice. Uverjeni smo, da bodo naši poslanci bivali nepretrgano v Gradcu ter storili svojo dolžnost.

Kranjske pasje duše. Kranjski liberalci postajajo vedno bolj divji in besni. Iz njihovih ust in glasil ni več lahko drugega slišati nego psovke, kakor jih rabijo pri nas le najbolj umazani pobalini. Napadajo pa vse, kar ne trobi v njihov rog in zabavljajo proti vsemu, kar ni delo njihovih rok. Pred kratkim je glavni liberalni list z lažmi surovo napadel — celo papeža, moža torej, ki ga občuduje in spoštuje ves svet. «Slovenski list» je krstil te stekle liberalce za pasje duše.

V Nemčiji zahteva večina državnega zbora, da se uvede lex Heinze, to je zakon, ki omeja prodajo nesramnih spisov, podob in kipov. Liberalci in socialdemokrati so začeli proti predlogu obstrukcijo in dosegli, da se je razprava za nekaj časa odložila. Zastopniki veleposestva zahtevajo, da se prepove

mogoče izruti teh praznostij in vraž iz glave, kljub vsemu trudu. Ko mu je nekoč zbolela žena, dal jo je po gospodu župniku spovedati. Po dokončani spovedi so se še nekaj časa pogovarjali o tem in onem, in govorica je prišla tudi na zvonik farne cerkve, kateremu je veter zlomil zlato jabolko in križ na vrhu. Matiji pa to ni hotelo prav v glavo, in je rekel gospodu župniku: «Vejo kaj, gospod? Morebiti je pa to storil tisti, ki je »lintvora« jezdil.» «Tako je, tako,» mu pritrudi gospod župnik smeje se s vsemi, ki so to slišali.

Matija je imel tisto jutro mnogo dela v svojem mlinu, presipaval in meril je moko, pri tem pa je zmirom mislil — prišteval se je zelo pametnim — kako naj sestavi stroj, ki bode mlél brez vode, ki ga tudi ne bo treba goniti človeškim rokam. Tuhtal je in tuhtal, pri tem se tudi polglasno s seboj pogovarjal in premotrival, kako in s čim bo treba najprej začeti, da bi bilo boljše. A kmalu je uvidel, da si mora najeti pomočnika, da bo šlo delo hitreje od rok. Ta sklep je v trenutku v njem dozorel, da hoče iti prosit Šimona Ročnega, svojega drugega sosedu sina, ki je štel kakih trideset let. Šimon mu je takoj obljubil, da hoče ustreči njegovi prošnji opominjajoč ga ob enem, naj ne troši denarja, ako ni popolnoma uverjen, da se mu stvar posreči.

«Zagotavljam Te, Šimen,» dejal je Matija, «ko bi ne bil o uspehu prepričan, škoda bi se mi zdelo besed in podplatov, kolikor sem si jih ogulil gredoč k Tebi.»

«Bog daj,» odgovori Šimon, «da bi nama bilo mogoče zgraditi kaj takega, kar bi Ti na lahkem služilo denar.»

«Veš kaj, Šimon, ker sva sama, hočem Ti nekaj razkriti, na kar že dolgo mislim in kar sem dosihdob še popolnoma prikrival. Ti si prvi, ki boš to izvedel, ker vem, da bi se mi ljudje po krivem brez vsega pravega vzroka posmehovali, kakor se to večkrat zgodi. Saj veš, kakšen je svet. Enkrat sem slišal praviti, da daje cesar takim podjetnikom podporo, ki hočejo kaj umetnega in novega sestaviti, a sami nimajo dovolj evenka. Morebiti . . . Ne bom Ti dalje pravil, ker si že tako najbrž uganil, kaj mi je na misli.»

Šimonu je zaigral smeh okoli ust misleč si, da je Matija še vedno stari Čudak. Ker včasih je imel ta mož naklepe in misli, ktere je smatral zelo duhovitim in pametnim, a bile so pogosto puhle in naravnost smešne. Zamolčati pa ni mogel ničesar, četudi je tu in tam sam spoznal, da je vse njegovo besedičenje prazno in brez vsakega jedra.

«Premožen nisem,» nadaljeval je Matija, «še dolgov imam celo kopico, da me prihajajo upniki večkrat na teden, včasih tudi po več

en dan terjat za dolg. Redkokrat morem tega in onega potolažiti z obrestmi, glavnica se pa pri tem nič ne krči. Zaslužiti ne morem dovolj, ker so že koleša potrta zunaj v žlebih in znotraj v mlinu; sploh je moja mlinska uprava bolj na slabo stran. Popravljati ne utegnem sam vsega naproti, novega si pa ne morem priskrbeti. Moji sinovi se mi upirajo, kadar jih opominjam k delu; najpridnejši izmed njih, Juri, pa je moral lani k vojakom na tri leta v bližnje mesto. Sicer ima samo pet ur hoda domu, a dosedaj še ga ni bilo na dopust, najbrž pride o binokostih. — Predolgo se mudim. Kdaj mi prides pomagat Šimon?»

«Prihodnji teden v pondeljek; zdaj še moram drugim ustreči, ki so me prej naprosili.» — «Dobro, dobro! Srečno!» (Dalje.)

Žena je poslala po zdravnika za svojega moža, ki je bil nevarno bolan. Ko zdravnik stopi v izbo ter bolnika od daleč pogleda, zmaja z glavo ter reče proti ženi: Z bolnikom je že pri kraju, je že mrtev. Ko bolnik to sliši, se vspne po koncu ter reče zdravniku: Gospod, popolnoma še nisem mrtev. Njegova žena se pa razkači nad temi besedami, in vsa jezna zgrabi za metlo in jame udrihati po moževi glavi ter kriči nad njim: »Ali mi ne boš tiho, neumnež ti. Bodo vendar gospod zdravnik bolje vedeli kakor pa ti.«